

icke lust att göra det arbetet om igen. Däremot är det ingen svårighet att giva den nya ett annat namn än Moshult. Skulle Modala kunna förväxlas med Motala, så kan man ju ge den namnet Modala glasbruk, liksom vi här i trakten hava en station, som heter Eds bruk".

Detta hjälpte inte utan på förslag av postinspektionen beslöt poststyrelsen att poststationen i Måshult skulle benämnas Stora Ved från och med den 1 mars 1908, samma dag då en poststation öppnades i Moshults järnvägsstation.

Med 1909 års ingång övertog Erik Richard Salomonsson poststationen Stora Ved. Därefter ansvarade skomakaren Karl Gustaf Grönberg för postservice på orten under åren 1920-1928 och hans hustru Elin Charlotta Grönberg tiden 1929-1950. I praktiken hade hon skött poststationen nästan hela tiden i mannens ställe. Hon fick medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst innan hon avgick med juni månads utgång 1950. Befattningen hölls sedan vakant tills poststationen i samband med en omorganisation kunde ersättas med lantbrevbäring från och med september 1950.

Om posten

i Gärdserums pastorat

14.

Kungörelse,

angående dels indragning, dels öppnandet af postanstalter m. m.

Med utgången af innevarande februari månad indrages den nuvarande poststationen i *Åhus*.

Den 1 nästinstundande mars öppnas

dels *postkontor*

i *Åhus* inom Kristianstads län,

dels *poststation*

vid den å järnvägslinjen Alvesta—Karlskrona belägna trafikstationen

Moshult inom Kronobergs län,

i *Åfärd* inom Älfsborgs län, och

i närheten af den å järnvägslinjen Jörn—Ånge belägna hållplatsen

Byvattnet inom Västernorrlands län,

dels ock *brefsamlingsställe* (poststation af tredje klassen)

i Stockholms stad, med benämning *Stockholm 22*, i huset med adressnummer 156 vid Hornsgatan.

Sist sagde dag namnförändras den inom Kalmar län belägna poststationen *Måshult* till *Stora Ved*. Stockholm, af Kungl. Generalpoststyrelsen, den 21 februari 1908.

JULIUS JUHLIN.

c. f.

A. M. Hjorth.

Erik Lindgren

GÄRDSRUM - FALERUM

I Gärdsrum antogs trädgårdsmästaren C G Rundgren till föreståndare för den poststation som öppnades vid Bodsgårds gästgivaregård med 1874 års ingång, när postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen. Posten kom till Gärdsrum med den långa postlinjen från Linköping över Åtvidaberg till Gamleby fyra gånger i veckan norrifrån och lika många gånger söderifrån.

Rundgrens årslön blev 150 kr. Efter framställning steg den till 350 kr i april 1875, men två år senare fick han finna sig i att den sänktes till 300 kr. Efter ytterligare drygt två år blev han uppsagd. Vid tillkomsten av järnvägen flyttades poststationen nämligen till järnvägsstationen i Falerum och fick detta namn.

Stinsen Johan Adolf Bergöö blev nu poststationsföreståndare, efterträdd i april 1903 av Otto Fagerberg. Enligt obestyrkta uppgifter svarade under en tid dessförinnan Paulus Andersson för post och järnväg i Falerum. Denne blev år 1909 Fagerbergs efterträdare och följdes 1920 av stationsskrivaren Nils Gustaf Göte Richter.

Utvecklingen var mycket positiv och post och järnväg kunde inte vara förenade. Skilsmässan från järnvägen ägde rum redan med Richters tillträde den 1 juli 1920. Fram till dess att poststationen statushöjdes till postexpedition betjänades kunderna av följande postfunktionärer: Ebba Elisabeth Landen (1923), Anna Greta Sandén (1923-1927), Agne Didring (1927-1947) och Anna-Lisa Andersson (1947-1951).

Med 1952 års ingång inrättades en postexpedition. Anna-Lisa Andersson fick nu titeln "stationsmästare". I ett större omorganisationsärende beslöt poststyrelsen att dra

in postexpeditonen den 1 april 1975. På grund av klagomål från kunderna uppsköts omorganisationen till halvårsskiftet. Utöver effektiv lantbrevbäring blev ersättningen från den 1 juli 1975 ett s k postställe med gravyren ÅTVIDABERG FALERUM i datumstämpeln.

LINDHEM

Efter förslag från landskansliet i Kalmar den 28 oktober och 13 november 1873 beslöt poststyrelsen den 15 december 1873 om organisation av länets postanordningar från det följande årets ingång. Kronobrevbäringen övertogs av postverket och många nya poststationer och postgångar inrättades. En av de nya poststationerna blev Lindhem i Hannäs socken dit posten bars två gånger i veckan från Kolsebro i Ukna socken. Ett kontrakt för denna postföreläring hade tecknats med kronolänsmän R Svensson.

Avståndet mellan Kolsebro och Lindhem uppgavs till 1,5 mil. Enligt kontraktet utgick "ersättning av 75 öre milen, beräknad dock endast för postens befordran i ena riktningen med skyldighet för entreprenören att i motsatt riktning fortskaffa posten utan särskild gottgörelse".

Till föreståndare för den nya poststationen antogs handlanden L O Blomqvist. Han fick 100 kronor i årsarvode. Det tyckte han var för litet och begärde i ett brev till poststyrelsen den 15 november 1874 att få lönen fördubblad. Efter tillstyrkan av postmästare Johan Fredrik Nilsson i Gamleby gick poststyrelsen med på detta.

Under år 1877 pågick i Kalmar län planering för införande av lantbrevbäring. Många skrivelser utväxlades mellan länsmän, kronofogdar, landskansliet, postmästarna och poststyrelsen. För betjäningen inom Hannäs socken befanns det lämpligt att inrätta en lantbrevbäring från Kolsebro till Lindhem. Kronofogde C Roback i Västervik hävdade att lantbrevbärarens färd borde utsträckas till fjärdingsmännen i de olika socknarna, eftersom dessa

				Gångpost.					
				Kolsebro—Lindhem.					
				(Från den 26 juli 1874).					
S. O.	—	1	e. m.	1½	Kolsebro poststation	S. O.	9½	—	e. m.
S. O.	4½	—	e. m.		(3 linien Gamleby—Linköping).	Lindhems poststation	S. O.	—	6

Lindhems poststation i Hannäs' socken (nästa sida) blev knappt 5 år gammal. Avtryck av dess datumstämpel hör till "de svåra" för hembygdsfilatelisterna

tjänstemän varit berättigade till kronobrevbäring, "särdeles då efter poststationernas borttagande, huvudändamålet med lantbrevbäringen syntes vara att befordra tjänstebrev och någon avlämningsplats icke var angiven". Det blev ändå så att fjärdingsmannen i Hannäs socken till en början fick hämta och lämna sin post vid sockenstugan, eftersom något särskilt kommunombud inte blivit utsett, sedan poststationen med namnet Lindhem dragits in den 30 september 1878.

Vägran att utse kommunombud var ett misstag. Det förstod kommunalstämmans ordförande Adolf Svensson redan efter de första lantbrevbäringsturerna. Han skrev den 10 oktober 1878 till poststyrelsen, att "brev och tidningar vind för våg blivit lämnade i sockenstugan". Därför hade kommunalstämman den 7 oktober valt förre poststationsföreståndaren L O Blomqvist att ta emot och avlämna post när lantbrevbäraren kom. Detta fick man nu sanktionerat av poststyrelsen.

<i>Landtbrefbäring:</i>					
47.					
Falerum—Fåfalla.					
(Från den 2 maj 1883.)					
M. O. L.	—	1,0	0,9	Falerums poststation	M. O. L. 10,0 —
			1,0	Lindhem	
M. O. L.	6,0	—	1,9	Fåfalla (i Hannäs socken)	M. O. L. — 5,0

Lantbrevbäringslinjen ändrades sedan att utgå från Falerum. Postmästare J A Lindqvist i Kalmar inspekterade år 1885 på poststyrelsens uppdrag en stor del av länets lantbrevbäringslinjer. Med början i maj 1883 hade turantalet på linjen Falerum-Fåfalla ökats från två till tre i veckan. Efter inspektion av denna linje skrev Lindqvist bl a:

"Lantbrevbäringen tre gånger i var vecka till Fåfalla ansågs såsom i det allra närmaste obehörlig. Nuvarande lantbrevbäraren anmälde, att under de två år som han

förestått denna lantbrevbäring, har kommunalordföranden i Fåfalla endast haft två brev att avsända och högst få att mottaga, varför lantbrevbäraren får besöka denne kommunalordförande endast för att överlämna ett par exemplar tidningar som han håller. Samme lantbrevbärare anmälde ävenledes, att ej någon av de kommuner, som han skall betjäna med brevning, har utsett kommunalombud. Av denna anledning får han under det ena året besöka ett hemman i Fåfalla och det andra ett annat, allt efter som valet av kommunalordförande växlar, varav ock framgår att lantbrevbäringslinjen för vart år kan växla beträffande längden. Hade Fåfalla kommun, sin plikt likmätigt, utsett kommunalombud och detta varit boende vid eller i närheten av Qvarnvik eller Sjögerum, varest vägarna sammanstöta från socknens olika delar, så skulle lantbrevbäraren kunna vända därstädes. Nu måste brev och försändelser till personer i Fåfalla i alla fall avlämnas vid Qvarnvik eller Sjögerum till någon person där, som kan vara villig att mottaga dem för att tillhandahålla dem för adressaten. Osäkerheten vid ett dylikt förfaringsätt är påtaglig. Ej heller Hannäs kommun hade utsett kommunalombud, utan hade lantbrevbäraren, som är boende i närheten av socknens nya kyrka, bestyret med avgående försändelsers mottagande och ankommande posters utlämnande."

Jag har gjort detta långa citat för att belysa ett av de problem som kunde finnas i lantbrevbäringsens barndom men också för att visa hur svårt det kunde vara för postmästaren i Kalmar att under en troligen sammanpressad inspektionsfärd på relativt stort avstånd från sin arbetsplats ta emot och förmedla korrekta uppgifter till poststyrelsen. Fåfalla var inte någon egen socken och redan i 1872 års postortlexikon angavs Fåfalla vara "ett ställe" i Hannäs socken. Men fortsättningen av Lindqvists rapport är desto mera intressant som den ledde till att en poststation åter inrättades i Hannäs socken, visserligen efter ett par års fördröjning och med namnet Solvesta men helt nära den plats, där poststationen med namnet Lindhem funnits:

"För att på bästa sätt få undanröja nu befintliga oegentligheter å denna linje anser jag att en poststa-

tion borde inrättas vid Hannäs kyrka (Lindhem) i vilket fall kyrkovärden C A Ståhlbom, som ock är boende helt nära berörda kyrka, vore villig att åtaga sig föreståndarebefattningen jämte postsparbankskontor och sparmärkesförsäljning mot åtnjutande av 100 kronors arvode per år. Om denna poststation bleve inrättad, ansågs lantbrevbäringen till Fåfalla kunna antingen helt och hållet indragas eller åtminstone inskränkas till en tur i veckan, varemot lantbrevbäring med två turer fram och åter i var vecka borde anordnas å linjen Hannäs (Lindhem) - Västertryserum. Men även utan insättande av poststation i Hannäs, skulle kommunerna bliva bättre betjänade därest lantbrevbäringen utsträcktes till Falerum-Hannäs-Västertryserum".

Om återinrättandet av en poststation i Hannäs socken i stället för den indragna poststationen med namnet Lindhem berättas vidare i avsnittet om Solvesta. Denna ändring vidtogs dock inte som ett resultat av det ovan delvis citerade brevet utan efter ännu en inspektionsfärd, som postmästare Lindqvist gjorde 1886 efter att poststyrelsen givit honom uppdraget den 3 juni samma år. I rapporten den 23 november 1886 skrev han följande om lantbrevbäringslinjen Falerum-Fåfalla:

"Ej heller nu ansågs denna lantbrevbäring gagna orten på sätt, som med samma är avsett. Lantbrevbäraren å linjen beforderade ej rekommenderade brev och innehade varken kvittensbok eller blanketter till kvitto å rek brev. Rek brev beforderades till Lindhem endast med lantbrevbäraren å linjen Valdemarsvik-Falerum, vadan lantbrevbäraren å linjen Falerum-Fåfalla ej beforderade andra försändelser än vanliga brev och tidningar.

Handlanden Blomqvist i Lindhem är av Hannäs kommun utsedd till kommunombud, vadan till Hannäs adresserad post hos honom avlämnas. Blomqvist själv ansågs för mindre lämplig för detta uppdrag, och i hans handelsbod, där posten i allmänhet avlämnas, lär råda mycket slarv. Pastor i församlingen är nu bosatt i Nora uti Fåfalla, men honom besöker icke lantbrevbäraren, utan håller bemälde pastor lösväska hos handlanden Blomqvist. Enligt såväl pastorns egen som handl. Blomqvists uppgift har pastorn rätt stor post, kommunalordföranden har däremot

litet eller intet. På en hel månad hade intet brev förekommit varken till eller från Fåfalla. I Fåfalla bo endast tvenne bönder, av vilka den ene är kommunordförande i Hannäs. Kommunombud finnes ej i Fåfalla. I Qvarnvik, 1 1/2 fjärdingsväg från Fåfalla, åt Lindhem till, avlämnas posten till ett arbetsfolk, som bor invid landsvägen; men detta sker ej på grund av kommunombud, utan därför att däromkring boende personer anmodat nämnda arbetsfolk att mottaga till dem adresserad post. Härei inlämnas även brev, som skola avgå. Då jag senast avgav berättelse om verkställda inspektioner, framhöll jag såsom min åsikt, att en poststation borde inrättas i Lindhem. Utan denna åtgärd kan näppeligen någon ordning eller reda med posten i dessa trakter åstadkommas. Samma åsikt hyser jag fortfarande, varför jag i största ödmjukhet vågar föreslå att Kungl.Generalpoststyrelsen täcktes besluta inrättande av poststation i Lindhem vid Hannäs kyrka, samt att kyrkovärden Ståhlbom måtte antagas till föreståndare för denna station mot ett årligt arvode av 100 kr."

Som framgår av inledningen till avsnittet om Solvesta behövdes ändå en framställning från kommunalstämman i Hannäs och engagemang även av postinspektören med remiss till postmästaren i Kalmar innan poststyrelsen "kom till skott".

FORSASTRÖM

En förenad post- och järnvägsstation inrättades i Forsaström den 15 september 1879 med A J Kindlund som föreståndare. För honom vikarierade under en tid en P Andersson, innan Johan Alfred Helander tog över i februari 1883. Denne skulle bli den som längst av alla ansvarade för postservice i Forsaström under den tid poststationen fanns.

Efter honom var följande järnvägsanställda också poststationsföreståndare i Forsaström till poststationens indragning med utgången av september 1953: Alfred Albin Sund (1915-1922), Adolf August Kindgren (1922-1927), Emy Maria Elisabeth Andersson (1927-1937), Signe Linnéa Gustafsson (1937-1942), Fritz Edv. Mauritz Jakobsson (1942-1952) och Karl John Sture Godhe (1952-1953).

Ur 1939 års post- och järnvägskarta

SOLVESTA

Vid en extra ordinarie kommunalstämma med Hannäs församling i sakristian den 9 april 1887 uppdrogs åt ordföranden August Magnusson att avlåta en framställning till poststyrelsen om "att få poststation förlagd vid någon lämplig plats invid Hannäs nya kyrka".

I sin framställning föreslog Magnusson viss ändring av den lantbrevbäringslinje som hade inrättats från Falerum till Lindhem och Fåfalla i oktober 1878. Det förelåg flera ansökningar till den tänkta befattningen som poststationsföreståndare. En av dem var kyrkvärden C A Stålbom i Solvesta, en annan L O Blomqvist i Lindhem, som för övrigt varit föreståndare för poststationen med namnet Lindhem, vilken hade funnits under tiden 1 januari 1874 - 30 september 1878.

Efter utredning av postmästaren i Kalmar och besök i orten av postinspektör Ljungh föreslog denne i ett brev till poststyrelsen den 6 juni 1887 att en poststation skulle öppnas med namnet Lindhem i närheten av Hannäs kyrka och att C A Stålbom i Solvesta skulle antas till föreståndare samt att lantbrevbärningen skulle omreguleras.

Poststyrelsen beslöt i enlighet med förslaget, dock med den skillnaden att poststationen skulle benämnas Solvesta. Beslutet trädde i kraft den 1 juli 1887. Poststationen kom att ligga helt nära den affär där poststationen med namnet Lindhem funnits tidigare.

När Stålbom den 7 mars 1893 förgäves begärde att få sin årslön höjd till 200 kronor sade han upp sitt kontrakt. När tjänsten ledigförklarades fanns det två sökande, som båda erbjöd sig att fullgöra arbetet för

100 kronor om året. Handlanden Hugo Blomqvist antogs och därmed flyttades poststationen med namnet Solvesta den 1 juli 1893 till samma plats där poststationen med namnet Lindhem hade funnits. Blomqvist fick arvudet justerat till 200 kronor om året från januari 1896 och uppnådde vad hans företrädare misslyckats med tre år tidigare.

I december 1907 skrev F Hagström i Karlskog till poststyrelsen och föreslog att folkskolläraren skulle vara poststationsföreståndare. Han framhöll "det oegentliga i att poststationen är förlagd till en handelsbod i all synnerhet som två handlande alldeles invid varandra konkurrera". Vid den följande remissbehandlingen fann postmästaren i Valdemarsvik inte något anmärkningsvärt. Han gjorde vid en inspektion inga negativa iakttagelser och skrev bland annat: "Med avseende på poststationens läge vid korsväg och kyrkan så kan ej gärna lämpligare plats erhållas, och vad lokalen angår, kan ej heller göras någon befogad anmärkning, då densamma under söckendagar ständigt är tillgänglig genom handelsbutiken och, sön- och helgdagar särskild ingång finnes att tillgå, försedd med poststationsskylt. Poststyrelsen ansåg vid föredragningen den 14 januari 1908 att ärendet inte påkallade vidare åtgärd.

Den 1 oktober 1909 överlämnade Blomqvist med poststyrelsens tillstånd befattningen till fanjunkaren Karl Krafft. Denne efterträddes den 1 oktober 1912 av handlanden Hjalmar Ståhlbom. När han avled övertog hans änka Elsa Ståhlbom tjänsten den 1 september 1928 och blev kvar till poststationens indragning med juni månads utgång 1954. Hon var då 73 år gammal.

		Nymil.		Falerum—Fåfalla.			
—	12,30	} 1,0	Falerums poststation	Th.	10,0	—	
2,45	—			Solvesta poststation (vid Hannäs' kyrka)	Th. L.	2,30	—
—	3,15	} 1,1	Fåfalla (i Hannäs' socken)	Th.	7,30	7,45	
5,45	—			Postföringen å linien ombesörjes af landt-brefbärare.	Th. L.	—	12,0
		2,1		Th.	—	5,0	

1890 års tidtabell

MÅSHULT - STORA VED

Skogbo rote med en folkmängd av omkring 560 personer begärde till kommunalstämman den 28 mars 1895 i Gärdstrum "socknens utlåtande om anordnande av postanstalt vid Måshults gästgivaregård". Ansökan tillstyrktes och de sökande sände själva tillsammans med ett protokollsutdrag en fyra foliosidor lång skrivelse till poststyrelsen.

Häri framhöll man att sockendelen hade ett avskilt läge en mil från Forsaströms järnvägsstation och halvannan mil från sockenkyrkan. Efter en omfattande argumentation kom man med bl a följande upplysningar:

"Denna sockendel, Måshults rote, såväl som sockendelarna från Ukna, Dalhem och Åtvid, äro bebodda av förmögna lantbrukare, vilka ligga i stora affärer, med skogs- och lantbruksprodukter. Från alla de i denna ansökan nämnda hemman löpa vägar till, eller närheten av Måshults gästgivaregård, belägen vid allmänna landsvägen emellan Linköping och Västervik. Då nya vägindelningen blivit genomförd, skall en ny, allmän väg anläggas genom Dalhems och Åtvids socknar, förbi de i denna ansökan nämnda byar från dessa socknar till stora landsvägen vid Måshult. Därför är Måshult med sitt centrala läge en synnerligen lämplig plats för en poststation. Där finnas folk- och småskola, missionshus, handelsbod, ångsåg och mejeri. Socknens fjärdingsman med flera tjänstemän bo inom denna sockendel."

Under remissbehandlingen uttalade poststationsföreståndare Johan Alfred Helander i Forsaström farhågor för att byarna på nordöstra sidan om järnvägen "likaledes anhålla att få en poststation förlagd inom denna rote".

Poststationsföreståndare Paul Anderzon i Nelhammar var positiv till en poststation i Måshult och postmästare Rosin i Gamleby ansåg en poststation i Måshult "särdeles lämplig".

Folkskolläraren K A Nyberg i Måshult erbjöd sig att sköta den önskade poststationen med 100 kronor i årsersättning. Postinspektionen ansåg det emellertid i sitt yttrande till poststyrelsen den 12 augusti 1895 vara skäligt att avvakta vägfrågans lösning. Efter ytterligare utredning beslöt poststyrelsen den 29 november 1895 att någon poststation inte skulle inrättas men lantbrevbäring anordnas till Måshult från Falerum. Arbetaren Anders Gustaf Johansson i Sjöända antogs till lantbrevbärare och linjen öppnades onsdagen den 1 januari 1896 med två turer i veckan (onsdagar och lördagar).

Anderssons turersättning var en krona. Den 9 september 1896 skrev han till postkontoret i Gamleby att han ville upphöra med lantbrevbäringen vid årsskiftet "om icke Kungl.Generalpoststyrelsen godhetsfullt ökar ersättningen till 1:50 kr för varje resa mellan Falerum och Måshult".

I detta sammanhang skrev Måshultsborna på nytt till poststyrelsen och upprepade önskemålet om en poststation. Postmästaren i Gamleby var fortfarande välvillig till detta och efter postinspektionens tillstyrkande beslöt poststyrelsen den 28 november 1896 att en poststation skulle inrättas i Måshult. Folkskollärare Karl Antolitas Nyberg förband sig att förestå den under tre år mot 75 kr i årsersättning. Lantbrevbäringen byttes ut mot gångpost och till postförare antogs smeden Jacob Oscar Carlsson i Stora Ved. Den nya organisationen trädde i kraft med 1897 års ingång.

Måshult—Falerum—Måshult. (Gångpost.) (Från den 2 januari 1897.)				
O. L.	—	6,30	1,6 {	
				Hattorp .....
				Broddebo .....
O. L.	10,30	12,30	1,0 {	
				Falerums poststation .....
O. L.	3,0	—	1,0 {	
			Stora Ved	
			2,6 {	
			Måshults poststation (gästgivaregård) ...	

Smeden tröttnade och i samband med viss omläggning av postföringsvägen antogs från det nya seklets ingång arbetaren F A Skärman till postförare med kr 1:20 i ersättning för varje tur fram och åter mellan Falerum och Måshult över Stora Ved.

Falerum—Måshult. (Gångpost.) (Från den 3 januari 1900.)							
—	12,30	1,0 {	Falerums poststation	O. L.	10,30	—	
				Stora Ved			
3,0	—			Måshults poststation (gästgivaregård) ...	O. L.	—	8,0

Nu hade de tre år gått till ända under vilka Nyberg förbundit sig att sköta poststationen för 75 kr om året. På grund av sen uppsägning från Nybergs sida fick han emellertid inte höjning till 100 kronor förrän med 1901 års ingång. Tre år senare ökade ersättningen till 150 kr.

Nyberg fick under sitt näst sista år som föreståndare yttra sig över en framställning från invånarna i det småländska Moshult om ändring av poststationens namn. En järnvägsstation med detta namn öppnades vid linjen Växjö-Emmaboda den 1 september 1907. Efter framställning från bl a Modala glasbruk och kommunalstämman i Algutsboda på hösten 1907 inrättades en poststation i järnvägsstationen den 1 mars 1908. Om denna finns uppgifter i boken "Berättelser från glesbygd".

För att undvika felsortering av post till Måshult resp Moshult föreslogs att poststationen i Måshult skulle namnändras. Över detta yttrade sig K A Nyberg i Måshult med bl a följande ord:

"Denna station öppnades den 1 januari 1897 och har således i elva år fungerat under sitt nuvarande namn. Undertecknad, som förestått stationen sedan dess öppnande, kommer ännu ihåg allt det arbete jag hade så väl muntligen som skriftligen med att lära befolkningen skriva sin nya adress Måshult. Om nu stationens namn skulle ändras, uppstode stora rubbningar och extra arbete med postutväxlingen och det skulle åtgå årtal, innan det nya namnet bleve inarbetat i folkmedvetandet. Jag har